

Ředitel Centra transatlantických vztahů předpověděl jmenování amerického velvyslance v ČR

31. prosince 2010

www.ihned.cz

31.12.2010

Ředitel Centra transatlantických vztahů CEVRO Institutu Jan Jireš jako jeden z mála odborníků předpověděl jmenování Normana Eisena novým velvyslancem České republiky. Přečtěte si článek z Hospodářských novinách, kde svůj postoj vysvětluje.

Do Prahy po zhruba dvouletém čekání přijede nový velvyslanec Spojených států: Norman Eisen.

Barack Obama je prezident, který umí překvapit Českou republiku. Po loňském půlnočním telefonátu tehdejšímu českému premiérovi Janu Fischerovi s oznámením, že americký radar v Brdech nebude, to byli v noci ze středy na čtvrtek čeští diplomaté, kteří z Washingtonu volali takřka senzační informaci. Barack Obama jmenoval Normana Eisena velvyslancem v České republice.

Česká diplomacie už měla za to, že Eisenova nominace, která neprošla americkým Senátem, je definitivně mrtva, a že prezident Obama bude muset najít nového kandidáta. Obama ale sáhl po svém právu, kdy v rámci institutu "recess appointment" může v době, kdy nezasedá Senát, vyjmenovat své lidi bez souhlasu zákonodárského sboru.

Prezident využil chvíle, kdy starý Senát je už rozpuštěn, a ten nastupující, zvolený v listopadových volbách, se sejde až v lednu.

Nic výjimečného

Exekutivní jmenování nejsou výjimečná, například prezident Bill Clinton jich učinil 140, George Bush přes 170 a sám Obama už bezmála třicet. Zdaleka ale nejde o standardní krok a prezidenta vždy vystavuje kritice, že svévolně obchází Senát.

Česká strana nečekala, že post v Praze, který není pro americkou zahraniční politiku významný, by mohl být takto obsazen.

"To se nestane, kvůli tomu si Obama pálit prsty nebude," uvedl pro HN zdroj z české ambasády ve Washingtonu letos v říjnu, když se ukázalo, že republikánský senátor Chuck Grassley, který zablokoval Eisenovu nominaci, své veto nestáhne, a Eisen nemůže být schválen.

Čeští diplomaté upozorňovali, že Obama má v Senátu problém s mnohem důležitějšími posty, jako byla místa velvyslanců v Sýrii, v Turecku a v Ázerbájdžánu.

Přesně k těmto třem kandidátům ovšem nakonec Obama ve středu připojil i Eisenovo jméno, když vyjmenoval celkem šest lidí.

Jedním z mála českých odborníků na americkou zahraniční politiku, který naopak věřil, že Obama může Eisena exekutivně potvrdit, byl Jan Jireš, ředitel Centra transatlantických vztahů z vysoké školy CEVRO v Praze. Tento dojem si odnesl z informační schůzky, kterou pro Eisena ve Washingtonu v druhé polovině října uspořádalo tamní ministerstvo zahraničí a na kterou z Prahy na americké náklady pozvali skupinku českých expertů.

"Působilo to na mě, že jsou jasně odhodláni Eisena prosadit. A rovněž on sám evidentně do věci v té době už hodně, časově, sběrem informací, investoval," vrací se Jireš ke schůzce, na které bylo vidět, že Eisen se na výjezd do Česka stále připravuje.

Důvody jmenování

Podle Jireše lze Eisenovo jmenování vysvětlit i tím, že má osobně i profesionálně velmi blízko k prezidentu Obamovi, s kterým se znají už ze studií na Harvardu. Po nástupu do Bílého domu prezident Eisenovi svěřil důležitou funkci "etického cara", který měl dohlížet na boj s korupcí a transparentnost administrativy.

Obamovo rozhodnutí může být rovněž odrazem jeho posíleného sebevědomí, když v Kongresu prosadil několik důležitých zákonů. A přestože Praha není v americkém portfoliu strategicky důležitým postem, dlouhá nepřítomnost velvyslance směrem k veřejnosti zatěžovala americko-české vztahy, a také to mohlo podle Jana Jireše sehrát svoji roli.

Nevýhodou recess appointment ale je, že Senát musí před koncem roku 2011 jmenování potvrdit. Což je krajně nejisté, neboť exekutivní jmenování senátory naopak spíše zatvrdí proti prezidentovým kandidátům. "Takže za rok a něco můžeme být tam, kde jsme byli. Praha opět bude bez amerického velvyslance," upozorňuje Jan Jireš.

Hospodářské noviny, 31. prosince 2010